

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. Könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A sajtószabadság alkonya.

(§) Az új rezsim és az új parlament, melynek eljöveteleért egész életjövőjének kockázatásával szállott sikra a nemzet és amelynek égése alatt nemcsak a rend restaurálását, de az alkotmányos szabadságok lényeges kiterjesztését is várva-várta az ország, — immár rövid élete alatt is nem egy keserves csalódást hozott a boldog hívők fanatizált ezreinek. A régi rend újraéledése új életre keltette a törvényen kívüli állapot áldatlanságai közben szunnyadt állampolgári kötelességek egész seregét és akik a koalíció csillagának fölragyogásától vártak egy jobb kor hajnalhasadását, csalódnak látják, hogy az új éra alatt ezerszeres sulylyal sújt le rájuk a kormányhatalom vaskeze. Igen, sújtó erővel érzi a törvénytisztelet templomából kihurcolt ország az állampolgári kötelességek föléledését, mert amit azelőtt, évtizedeken keresztül természetnek, honfiai kötelességnek talált, az ma sulyos teherként nehezedik vállaira, mert gazdasági és kulturális pangásban eltöltött éveknek mulasztásait kell egy csapásra pótolnia, a kormányhatalom mindenható szavának parancsára, ama nemzetiszinű lepelbe burkolózó honhazafiak parlamenti határozatából, kik a polgári kötelességek elmulasztására serkentették az országot a közelmúlt általuk földidézett zürzavaros napjaiban, fennen hirdetvén azt a hamis prótécíát, hogy a fennálló rend sutba-vetéséből fakad egy jobb kor, anyagi és kulturális erőink meggyarapodásának epekedve várt kora.

De hagyján . . . Hisz az adózási és katonáskodási kötelezettség visszatérte csak természetszerű folyománya a törvényes állapot beálltának és ha a koalíció »szent« ügyért annyi pénz- és vérvesztéséget szenvedett póttartalékosoknak tett koalíciós kárpótlási ígéretek a holdban várják is föltámadásukat, azért az ország népe majd csak kievickél valamiképen ez új vezérei okozta sulyos helyzetből.

Rekriminációkat sokkal jelentősebb momentumok vitték ezuttal tollunk hegyére és panasszal teljes a szavunk, mert az a reakcionárius irányzat, mely kormánykörökben és parlamentben nap-nap után egyre nagyobb arányokban tért foglalni látszik, rombadőléssel fenyegeti még ama meglevő alkotmányos szabadságainkat is, melyeket a mai éránk eltörölni annál kevesebb a jussa, mert nem ők szereztek meg azokat az országnak.

A magyar képviselőház szerdai ülésében kalauzoljuk el — Polónyi igazságügyér szives engedelmével — az olvasót, hol éppen Polónyi igazságügyminiszter mond beszédet a magyar sajtószabadságról . . .

Bródy Ernő, ami újságírásban dicsőséges testvérünk interpellációjára válaszol az ország igazságügye fölött örökös köröskényi nagybirtokos, arra, mely egy szocialista lapnak aratósztrájkra való állítólagos izgatás következtében történt elkobzása miatt intézette hozzá . . .

Hogy félre ne értessünk, jó eleve kijelentjük, hogy a magunk részéről is a legteljesebb mértékben perhorreszkáljuk az aratósztrájk cégére alá bujtatt munkásmozgalmat,

mert jól tudjuk mérlegelni ama veszedelmeket, melyeket e mozgalom lábrakapása az ország gazdasági érdekeire nézve méhében hordoz. Ezt a választ várta az ország Polónyi Gézától is, meg azt, hogy ama lapnak immár megtörtént elkoboztatása csak elkülönözött álló eset és hogy az igazságügy legfőbb öréneke lesz reá gondja, miszerint a sajtószabadság megszentelt palládiuma a jövőben egész sérthetlenségében megóvassék és megszilárdíttassék.

Ámde nem így Polónyi. Neki éjjeli ügyész kell és lapelkobzás mindenáron, meg az alkotmányos szabadságok megnyirbálása, mert mióta mindenható miniszterré lett az ósrégi nemzeti család sarja, ki zsenge ifjúkorában — önvalomása szerint — maga fenyesítette ki a csizmáját, elnémitani és megfojtani akarja csirájában azt a szabad sajtót, mely nem az ő kegyelmes csizmáinak kifényesítését tűzte ki magas földatául. Szóval: feledve a közelmúlt, melyben éppen a szabad sajtó szárnyain emelkedett Polónyival egyetemben az egész koalíciós tábor a kormánypolc magaslatáig és kihirdetett a statárium mindazokra, kik a Polónyi-féle reakcionárius irányzattól függetlenül merik hirdetni politikai hitelveiket, vagy bármit — legyen az bár a legüdvösebb az országra — ami a köröskényi nagybirtokos agrárius füleinek kellemetlen.

Burkoltan bár, de ezt jelenti Polónyi Gézának a sajtószabadság megszorítását célzó rendelete és parlamenti kirohanása, — a leplezetlen klotúrt — melyért Lányi Bertalant, még csak nem is olyan régen, jogtiprónak,

TÁRCA.

Álarcos bál.

— A Bajai Hirlap tárcája. —
Irtá: Cs. A.

N. város kaszinójában álarcos bált, vagy, mint a városka hölgyei mondták, »bal paré-«-t rendeztek. Éjjel 12 órakor volt. Öten az előkelőségek közül álarc nélküliültek az olvasó-szobában egy nagy asztalnál, orrukat és szakállukat az újságokba dugták, olvastak, álmodoztak, vagy az igazak álmát aludták.

A táncteremből egy francia négyes ritmikus hangjai szűrődtek be. Hébe-hóba egy-egy pincér topogott el az ajtó előtt, csörömpölő poharakkal. Egyébként mély csönd.

— Itt, azt hiszem, kedélyesebb lesz! — halatszott zsiros basszus hangon, amely mintha kályhából jött volna. — Előre! Ide! Ide, gyerekek!

Az ajtó kinyílt s az olvasószobába belépett egy kövér, zömök ember kocsisokztűmben, pávatollas kalappal a fején, fekete álarccal az arcán. Mögötte két női álarc jött s egy pincér tálcával, amelyen pocakos likőrflaskók, három üveg vörös bor és poharak voltak.

— Ide! Itt ugy látszik nincs is olyan meleg! — szólt a kocsis. — Tedd a tálcát az asztalra! . . . Üljetek le, álarcok! Önök pedig, uraim, huzódjanak kissé összebb . . . Itt most nincs idő . . .

Az asztalhoz lépett és türelmetlen kézmozdulattal lesöpört egy csomó újságot.

— Állítsd ide! És önök sziveskedjenek kissé összebbhuzódni, olvasó uraim! Itt nincs most ideje az újságoknak és a politikának . . . El vetük!

— Mégis felkérném, viselkedjék itt kissé csöndesebben! — szólt az urak egyike, a kocsis arany szemüvegén keresztül végignéve. — Ez olvasószoba, nem buffet . . . Itt nem szabad inni . . .

— Már miért nem? Talán inog az asztal? Vagy beszakadhat a menyezet? Kómiikus! De nekem nincs időm önnel itt veszekedni. Félre az újságokkal! Önök anélkül iselég okosak, csak a szemüket rontják . . . És mindenképp nem óhajtom ezeket a dolgokat itt!

A pincés az asztalra állította a tálcát, szalvétáját kecsesen a hóna alá kapta s az ajtóhoz állt. A hölgyek azonnal nekiestek a vörösbornak.

— Igen, igen . . . vannak okos emberek, akiknek egy újság többet ér, mint egy derék kortybor! — kezdte ismét a pávatollas férfi, miközben pálinkát töltött magának. — De talán csak azért az egyszerű okért, mert nem telik egy derekas jó kortyra? Hallja, maga szemüveges ur? Nincs igazam? . . . Hahaha! No hát mi áll abban az újságban? Hallja, maga szemüveges ur? Mit olvasott? Hahaha! Ugyan dob el, ne fontoskodjál úgy? Inkább igyál egyet!

A pávatollas férfi fölemelkedett s a pápaszemes ur kezéből kiszakította az újságot. Az elszápadt, elpirult és álmélikodva nézett a többi előkelőségre.

— Ön megfeledezik magáról, uram! — fortyant tőle. Ön mint látszik, csapszéknak nézi az olvasó szobát! Hát egyáltalán nem tud illetet? Kitépni az újságot az ember kezéből, — fölháborító! Ön mindenesetre nem tudja kivel van dolga . . . Uram! Én Szesztjakov bankigazgató vagyok!

— Ah! Fűtyülök az egész Szesztjakovra! És az újságod, ez itt . . . el a fenébe!

A kocsis megkapta és darabokra tépte az újságot.

— Mit jelenten ez? — dadogta Szesztjakov, egészen megdermedve a rémülettől. — Ez mégis hallatlan. Ez . . .

Meg akarsz haragudni, mi? nevetett a pávatollas férfi. — Ah, te . . . Hogy meg van ijedve! Minden tagja remeg . . . Tehát mélyen tisztelt uraim, félre a tréfával, — nincs kedvem önökkel csevegni, sőt inkább egyedül akarok lenni a hölgyekkel és mulatni; fölszólítom tehát önöket ép oly nyomatékosan, mint udvariansan, hogy lehetőleg párologjanak el . . . nagyon kérem! Belebuchin ur, eredj a pokolba! Mit ráncolod össze a pofádat? Én mondom: mars ki! De kissé azonnal, különben . . . vigyázz, hogy ne a fejed röpüljön ki előbb!

— Mit jelent ez — Kérdezte Belebuchin magángó elpirulva és a vállát vonogatva.

— Egy ilyen arcátlan alak betolakodik ide és . . .

— Mit mondtál pimasz? — bögött rá a kocsis és öklével az asztalra ütött, hogy a poharak a tálcán nagyot ugrottak. — Kihez szóltál? Azt hiszed, mert álarcban vagyok, goromba lehetsz? Te gézengúz! Bankdirektor, eredj jószerével! Menjete a pokolba!

— No azt majd meglátjuk — szólt Szesztjakov, akinek arcát az izgalomtól verejték lepte el. Hé! Pincér! Hivd csak ide a felügyelőt!

Egy perc múlva odalépett elébe a kis vöröshaju fölügyelő, kék szallaggal kabátja hajtókájában. Még zihált a táncról.

— Kérem hagyja el ezt a szobát — kezdte a beszédet. — Itt nem szabad inni. Menjen kérem a buffetbe.

— Mit akarsz te itt? — kérdezte a kocsis. — Hivtalak tán?

— Kérem, ne tegezzen engem! Távozzék!

— Kedves barátom, mondok neked valamit!

alkotmánysegőnek és törvénytelennek deklarálta — Polónyi Géza.

Mert merő szofizma az, hogy ezúttal csak az aratósztrájk sajtója ellen irányuló manőverről van szó. Hisz azt még megtudnók valamiképp érteni, hogy az aratósztrájk által anyagi érdekeikben sértett koalíciós nagyságok kézzel-lábbal rugkapálódnak a munkás tömeg talpraállása ellen. De, hogy egy igazságügyminiszter, a saját és pár ezerholdas véreinek kénye-kedvére, a sajtószabadság ellen intézett merénnyel fődje a bőrét, az olyasvalami, amiért követ kell, hogy vessen reá minden igaz magyar lélek.

Et nunc venio ad summum... Polónyi lábbal tiporta a szabad sajtót és a függetlenségi tábor — alig néhány kivétellel — valóságos taps-koncertet rendezett ez alkalomból dicső vezérének... Mind tapsolt, mind helyeselt a választási küzdelmeknek sok hős fia és megfélekedeztek valamennyien róla, hogy ők az alkotmánybiztosítékok megszilárdítására esküdtek föl és eme léptenyomon hamisnak bizonyuló ígérlet-áradat fejében kaparintották magukhoz vágyaiknak netovábbját, a mandátumot.

Nyiljon föl az ország szeme! A sajtószabadság ellen intézett merénnyel nem magánügye a sajtónak. Az ország dolga ez, mely kell, hogy felelősségre vonja függetlenségi-párti országgyűlési képviselőit, amiért bünrészesekül szegődtek ama perfid manőverhez, mely szájkosarat akar rakni Kossuth Lajos Magyarországa fundamentális alapkövének, a szabad sajtónak jogaira.

Ne hallgassunk ama nemzetiszinü rojtokba burkolózó szózatra, mely oktalanul formid reá mindenkire, aki nem követi a »Mit-heulen« koalíciós parancsszavát és abban meríti ki minden érvét, hogy »támogassuk vezéreinket« tüskön-bokron keresztül, mert ime Magyarországi igazságügyminisztere, kit a függetlenségi párt melengelt a kebelén, lábbal tiporja a nemzeti állam legszentebb palládiumát, a sajtószabadságot.

A baja — báttaszéki áthidalás.

(1) Hosszu harminc év verejtékes érlelésének gyümölcsét fogja Baja városa a közlebbi időben betakarítani. A megvalósulás révpártjába terelődik végre az a forró kívánság, melynek kiküzdéséért Baja városa, különösen az utóbbi évek folyamán, oly szívós

kitartással és dicséretes buzgalommal sorompóba szállt és amelytől hívő bizalommal, éledező reménységgel várja gazdasági életének nagyobb mérvű felpezsdülését.

A vasuti áthidalás kérdése Baja városában mindenkor a közérdeklődés homlokterében állott és ha ideig-óráig az események egymásra torlódo árja le is szoritotta vitális érdekeink szinteréről, rövid idővel reá ismét újult erővel karolta fel a lankadni nem tudó, a megalkuvást ismerni nem akaró közfigyelem.

Es ma már mi, a hét krónikásai, örömmel és megelégedéssel róhatjuk fel jövő nemzedékek tanulságául, hogy annak a bátor küzdelemnek, melyet Baja városa az áthidalás ügyében szakadatlanul folytatott, megvan a várva-várt eredménye, amely e jobb sorsra érdemes, törekvő és intelligens város részére egy szebb és kecsegtetőbb korszak zálogát hordja magában.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek Baja város közigazgatási bizottságához intézett és alább egész terjedelmében közölt leirata édesmindnyájunkkal tudatja azon örvendetes hírt, hogy valójában megtörténik az első kapavágás az áthidalás kérdésének megvalósítása körül, amennyiben a miniszter az építési munkálatokra vonatkozó pályázat kihirdetését egyidejűleg elrendelte.

Méltán örülhet Baja városa e hírek, mert büszkén vallhatja, hogy ez eminens érdekének kivívásában lankadást nem ismert és az örvendetes siker csak buzdításul szolgálhat, hogy a *közúti Dunahid* elhelyezésében is biztossítsa magának mindazon előnyöket, melyek e szintén nagy horderejű kérdés megoldásával kapcsolatosak.

Az örömmel szentelt ez órákban pedig keresse fel hálás emlékezetünk sirhantját annak a derék térfunak, *id. Porczol Miklósnak*, kinek immár nem adatott meg, hogy teljesedésbe menni lássa porladó szívének egyik leghőbb kívánságát, a baja — báttaszéki áthidalást, melyért a legelső sorában annyit küzdött és fáradozott:

A miniszter leiratának szövege a következő:

Kereskedelmi m. k. Miniszter. 45 716/III. szám.

Baja thjff. város Közigazg. Bizottságának.

Hivatali elődömnök 1904. évi november hó 23-án 71228. szám alatt kelt leirata kapcsán és a helyi érdekeltségnek a bajai közúti hid létesítése iránt rövid úton elem terjesztett kérelmére, értesitem a bizottságot, hogy a bajai közúti Dunahid ügyének fontosságától áthatva,

Nem? Én szegény lélek! Az istenért, ne tegyenek szerencsétlenné! Hahaha! Kész a jegyzőkönyv? Aláírták már? Akkor nézzetek ide! Egy, kettő, három.

A férfi felállott, kinyújtotta magát és letépte arcáról az álarcot. Az ittasságtól eltorzult arca riasztó benyomást tett a jelenlévőkre. Egy darabig gyöngyözködött a benyomásban, melyet kellett, aztán belevetette magát egy karosszékebe. A csend-zavaró hangosan felkacagott. Az előkelő társaság tagjai kétségbeesve, zavarodottan néztek egymásra, némelyek megvakarták a fejüket. Jevsztrat Szpiridonits nyelt egyet, mint az olyan ember, aki valami nagy számárságot követett el az imént.

A szemtelen csirkefogóban mindenki felismerte a városka milliomosát Pjatorovot. Pjatorov gazdag gyáros volt és a város örökös diszpolgára, híres volt botrányos ügyeiről, jótékonyágáról és amint a helyi hirlap szokta kifejezni, arról, hogy »erős barátja a műveltségnek és haladásnak«.

— Nos hát, mentek-e most, vagy nem? — kérdezte több percnyi hallgatás után.

Az előkelőségek némán és lábujjhegyen lopódoztak ki.

— Tudad, hogy Pjatorov, — rikácsolta Jevsztrat Szpiridonits odakint a pincér fülébe — miért nem nyitottad ki a pofádát?

— Megtiltotta, hogy szóljak!

— Megtiltotta! Kutya, ha beduglak egy hónapra a dutyiba, akkor majd tudod, mit jelent az, hogy megtiltotta!... De cifra kis dolog is volt ez uraim! Éppen mintha megbolondultunk volna! Nem hagyhattuk volna el tiz percre az olvasószobát? Szép kis história!

Az urak leverten, tanácstalanul jártak-keltek a kaszinóban és komor hangon suttoztak, mintha valami nagy szerencsétlenség történt volna. Amint az

annak létesítését a magam részéről is beható vizsgálat tárgyává tettem.

A rendelkezésre álló felvételekből és adatokból azonban arról kellett meggyőződnöm, hogy a közúti Dunahidnak a baja — báttaszéki vasutal való együttes kiépítése nagy nehézségekbe ütközik, amennyiben a szóban levő vasut a Duna árterületét mintegy hét kilométer hosszban szeli át s így a vasuti hiddal kapcsolatosan kért közúti hidhoz csatlakozó közutaknak is a szóban levő árterületen kellene átvezetnie, amely körülmény nagyobb pénzkioldozatot igényelne, mint a forgalmi szempontból is kedvezőbb önálló közúti Duna áthidalás létesítése.

Emellett nem tévesztettem szem előlt, hogy a bajai közúti hid építési költségeiről az állami költségelőránnyatban gondoskodás nem történt, míg az 1904. évi XIV. t. c. alapján végrehajtandó építkezések között fölvetni a baja — báttaszéki elsőrangú fővasut és a vasuti Dunahid építése címén rendelkezésre álló hitelből a szóban levő vasút csak egy vágányú Dunahiddal létesíthető és így ezen hitelből oly hosszú pilérek nem építhetők, amelyeken a közúti hid vashordszervezetei is elhelyezhetők volnának. Minthogy végül Baja törvényhatósági város közgazdasági fejlődésére annyira fontos a baja — báttaszéki vasut kiépítését a közúti hid ügyétől függővé tenni, illetőleg annak megoldásáig a vasut létesítését már a város érdekében sem kívánom elodázni, ennél fogva a közúti hid ügyét a vasut építésének kérdéséből kikapcsolom és a baja — báttaszéki vasut építését, a még alaposabb tanulmányt igénylő közúti Dunahid létesítésétől függetlenül rendeltem el.

A baja — báttaszéki vasut építési munkála aira vonatkozó pályázat kihirdetésének egyidejű elrendelése következtében, a szóban levő vasut építési munkálatai már legközelebb megkezdhetnek. Ezzel a város a legközelebbi jövőben közvetlen kapcsolatot nyert az államvasutak fővonalaihoz, mely kapcsolat hathatós tényezője lesz Baja város közgazdasági fejlődésének és fontos kereskedelmi gócponttá való kialakulásának.

E fejlődés folyamata és iránya szintén döntő szerepet játszik majd a közúti hid elhelyezésének kérdésében, amelyre vonatkozólag szívesen várom a törvényhatóság legközelebbi előterjesztéseit.

Budapesten, 1906. évi július hó 7-én.

Kossuth s. k.

Politikai hírek.

Sajtószabadság? Nemcsak a képviselőház el nem vakult tagjai, de az egész ország közvéleménye a legnagyobb felháborodással vette tudomásul Polónyi Géza, a köröskényi nagybirtokos reakciós szavait, melyeket dr. Bródy Ernő bátor, okos és talpraesett interpellációjára feleletképpen mondott. Mindenkinek konstátálnia kellett, hogy a világon és modernül megokolt kérdésekre igazi da-

asszonyok és leányok megtudták, hogy Pjatorovot megsértették, ők is rosszkedvűek lettek és csendesen elkezdtek hazafelé mendegélni.

Két óraker Pjatorov nyakig berugva betá-molygott a táncterembe, leült a zene mellett és a muzsika hangjainál elszenderedett. Nemsokára oldalt hanyatlott a feje és szomorú hortyogás hallatszott.

— Hagyjuk abba! — intett a karmester. — Pszt!... Jevog Nilics alszik... —

— Parancsolja, hogy hazakísérjem, Jevog Nilics? — kérdezte Belebuchin valamivel később, a milliomos füléhez hajolva.

Pjatorov ajkait mozgatta, mintha orráról legyet akarna elfújni.

— Parancsolja, hogy hazakísérjem? — ismételte Belebuchin. Vagy ideállitassam az ekvipázst?

— Hé!... Mi... Te?... Mit akarsz te? No, no... haza akarok menni... Kísérjel!...

Belebuchin ragyogott a megelégedettségtől és elkezdte fölírancgálni Pjatorovot. A többi ur szolgáltakézen ugrált melléje és az örökös diszpolgárt kocsijára segítették emelni.

— Er nagy társaságot így bolonddá tartani, erre igazán csak művészi lélek képes — jegyzi meg rekedten Jesztzakov — egész paff vagyonk Jevog Nilics! Ha eszembe jut, még mindig nevetnem kell... Hahaha... és milyen dühösek voltunk. Hahaha!... Nem is hiszi, még színházban sem nevettem ennyire... Ilyen humor! Egész életemben emlékezni fogok erre az estére, valóban!

Amint Pjatorovot elkocsizott, az előkelőségek ismét jókedvűek lettek és megnyugodtak.

— Bucsuzól még kezet is nyujtott nekem — szól Szesztjakov megelégedetten — úgy látszik, nem is haragszik már... —

— Bár adná Isten! sóhajtott Jevsztrat Szpiridonits.

adok neked egy percig időt, te itt előljáró vagy, főszemély és így gondoskodhatsz róla, hogy ezek az alakok mielőbb kivül kerüljenek. Az én hölgyeim velem egyedül óhajtanak maradni, zavarja őket, ha idegen van jelen s pénzemért megkövetelhetem, hogy azt tegyem, amit akarok.

— Ez az egyén úgy látszik azt hiszi, az istállóban van — kiáltja Szesztjakov, — hívja elő Jevsztrat Szpiridonitsot.

— Jevsztrat Szpiridonits! — hallatszik most mindenfelől, — hol van Jevsztrat Szpiridonits?

Rendőreghenyruhába öltözött öreg ur rohan be a szobába.

— Felkérem önt, hogy tüstént hagyja el az olvasószobát, — mondja rekedt hangon, mig szeméit kimereszti és idegesen mozgatja festett szakálát.

— Jaj de megijedtem, — nevet a kocsis — verje meg az Isten, olyan bajusza van, mint egy kandurnak és milyen rettenetes szemei... hehehe!!

— Kikérem magamnak ezt a feleselgetést! — ordít reszketve és dühösen Jevsztrat Szpiridonits. Kifelé! vagy erőszakkal vittem el.

Az olvasóteremben rettenetes botrány ütött ki. Jevsztrat Szpiridonits kiabált, lábával toporzékol és olyan vörös volt, mint egy rák. Szesztjakov kiabált. Belebuchin kiabált. De valamennyiét tulharsogta a kocsis kövér basszushangja. A programmon nem szereplő intermezzo folytán a muzsikusok abban hagyták a zenét és a közönség a táncteremből az olvasóterembe özönlött.

Jevsztrat Szpiridonits, hogy némi hivatalos színezetet adjon az ügynek, összehívta az összes rendőri közegeket, akik a kaszinóban feltalálhatóak voltak és megkezdte a jegyzőkönyv megírását.

— Irj, irj! — mondta az álarcos és újjával meglökte a tollszárat. — Most jön azután a baj.

rabonhangon válaszolt a köröskényi nagybirtolos. Azonkívül a legfurfangosabb ügyvédi fogással élt, mikor a sajtószabadságot összeavarta az aratósztrájkkal. Mint az igazságügy minisztere, a törvényt és igazságot mélyen alája rendelte nagybirtokosi érdekeinek és ezzel, aki magát a bársonyszékben is a függetlenségi párt tagjának vallotta, sárba taposta Kossuth Lajos hófehér zászlaját, meggyalázta Petőfi szellemét és mellékesen a saját, kegyelmessé előléptetett nagyságos multját. Mindezek tettejébe súlyosan megsértette a független magyar bíróságot is, mert a sorok között érezte, hogy csak kitanított ügyészeiben bízik, akik középkori módon, védelem, kihallgatás nélkül tekerik ki a delikvens nyakát. Mindezek természetesén már csak nűánszok egy hatalmas, tagbaszakadt jog- és szabadságsérelem arculatán és majdnem jelentéktelen a sérelem robusztus arányai mellett. Meg kell állapítani, hogy Magyarországon 1906-ban, mikor a késhegyig menő élethalál-harc után megértük azt, hogy Kossuth Lajos fia miniszter lett, Magyarországon nincs sajtószabadság. Mert a köröskényi nagybirtokos ugy akarja. Ámen!

A kultuskormány klerikális. Egy fiatal képviselőnek különös gondolata támadt. Talán gyermekkorából való reminiscenciák tették, elég az hozzá, elkezdte nézdegélni, forgatni, bolygatni a kultuskormányt, mint a gyerek a babát. Hogy megnézze, milyen belül. — Hát csakugyan olyan, mint amilyen a porcellánbaba. Kívül sima zománc, belül csupa régi, kopott, szinehagyott, elavult holmi.

A kultusz-kormány klerikális. Csak a neve szerint függetlenségi a vezetője, igazában néppárti. Legjobb így nyilatkoznak legfőbb tisztviselői s felelősei a nyilatkozataikat (legalább is nem torolja meg és nem is iparkodik megváltoztatni) a kultuszminiszterium vezetője.

Igy történt aztán, hogy Apponyi Albert grófnak igen nagy sikere volt — a néppárton. A papok, a pappártiak és a régi Szederkényi-párt néhány pártot cserélt, de klerikálisnak maradt tagja, olyan hatalmas ovációt rendezett Apponyi Albert grófnak, hogy a magyar kultuszminiszter — szégyelhetné magát.

Barkóczy kultuszminiszteri tanácsosnak minapi beszédét tette interpelláció tárgyává Halász Lajos képviselő. Az a beszéd, amelyet a miniszteri tanácsos ur minisztere nevében és megbízásából mondott a tanáregyesületben (s amelyet azonfelül izléstelen frázisokkal agyba-főbe dicsérte a saját gazdáját), már a tanáregyesületben méltó fölháborodást keltett. Nemcsak azért, mert a nevelés legfőbb eszközeinek a vallás-oktatást állította oda, de azért is, mert a nemkatolikusokról mint torzhitűekről beszélt Barkóczy báró numero egy. Ugyanazon a napon hangzott el ez a maradi beszéd, amelyen az angol parlament az állami középiskolákban teljesen eltörölte a hitoktatást, kimondván azt, hogy a vallásitanítás teljesen a házi nevelés dolga.

Halász Lajos beszédében élesen támadta Barkóczy báró nyilatkozatait, miközben a néppárt a régi időkre emlékeztető zajjal és kiabálással tiltakozott. Az interpellálónak az volt a kérdése, vajjon Barkóczy báró minisztere tudtával és utasítására tette-e ismeretes nyilatkozatát, vagy sem.

Igy nyilván fölállítva a kérdést, Apponyi Albert grófnak könnyű dolga volt. Kijelentette, hogy nem tudott a beszédéről előzetesen, nem adott semmiféle utasítást és Barkóczy báró csak az egyéni nézeteit mondotta el.

Persze, ezt a választ tudomásul vették. Sőt a néppárt meg is éljenzte.

Apponyi gróf meg egy általánosságban tartott ravasz kis nyilatkozatot bocsótt világgá.

— Erről a kormányról, már multjánál fogva is, csak nem teheti föl senki, hogy a felekezetségek kizsgáltatja az iskolát! . . .

A multjánál fogva? Az a kérdés, hogy kinek a multjánál fogva? Apponyi Albert multjánál fogva? . . .

Világosítsuk fel a nemzetiségieket. Sárosvármegye megszívlelendő átiratot intézett Baja városához. Arról szól ez az írás, hogy nem szabad összetett kezekkel nézni, miként vezetik félre a nemzetiségieket, hanem intézkedni kell. Fel kell világosítani a nemzetiségieket. Sárosvármegye ugyanazon fegyverek használatát ajánlja, melylyel az izgatók dolgoznak. Olvasmányt kell adni a népeknek. Ma már nagyobbra tud olvasni a nép és ezért mohón kap azokon az olvasmányokon, melyeket a nemzetiségi izgatók ingyen adnak s melyek az ő céljaiknak felelnek meg. Magyar szellemű, a nép nyelvén írott röpiratokat kell csináltatni a kormánynak és ezeket kell a nemzetiségek kezeibe juttatni; továbbá hazafias szellemű tót, oláh, illetőleg más nemzetiségű nyelvű hírlapokat adjon ki a kormány, mert a nemzetiségi agitációk is főképp a hírlapokban keresik és találják fegyvereiket. Mindenképen érdekes ez a felirat, melynek pártolását ami törvényhatóságunktól is kéri, de bizonyára nagyon enyhe a mód. Ha célt akarunk érni a nemzetiségekkel szemben, ha siettetni akarjuk a magyar nemzetállam kiépítését, gyökerében kell kezdeni a kiépítést. Meg kell változtatni a nemzetiségi törvényt és másként kell szervezni az iskolákat, úgy hogy ezek bátyái, oszlopai

legyenek a magyarságnak és magyarrá tegyék a most serdülő jövő generációt.

A Fejérváry-kormány vád alá helyezése. Az igazságügyi bizottság e hónap 18-án, szerdán délelőtt tíz órakor ülést tart, amelyen megválasztják az előadót a Fejérváry-kormány vád alá helyezésére vonatkozó kérvények dolgában.

Tisztviselői pragmatika, mint alkotmánybiztosítók.

A közelmúltak politikai eseményeiből sokat tanulhattak az államférfiak és az ország minden egyes lakója s e tanulásokból élénken domborodik ki az állami tisztviselők jogainak kérdése. Előtérbe nyomul a tisztviselők jogviszonyainak rendezése, mindenki látja ezt és mindenkinek észre kell vennie, aki csak be nem hunyja szemét, hogy ne láthasson.

1867. óta van tulajdonképpen állami tisztviselői karunk, melynek tagjai lassanként elfoglalják a régi köznemesség helyét és ma már hazánk intelligenciáját, közéletünk gerincét képezik. Hogy az állami tisztviselői helyzete milyen, azt tudjuk igen jól; jelene, jövője — sőt nyugdíjazás révén a multja is — teljesen ki van szolgáltatva felettes hatóságának. Felettes hatóság alatt nemcsak a minisztereket értjük, hanem annál jóval alantabb álló hivatalfőnököket is, akiknek teljesen ki van szolgáltatva egy-egy tisztviselő és családjának egzisztenciája. Ha egyéni ellenszenv, családi, baráti, vagy társadalmi uton szított ellenséges indulat felébred egy hivatalfőnökben egyik-másik tisztviselője ellen, képes elkeríteni életét, megmérgezni egész valóját és tönkretenni jelenét, jövőjét, anélkül, hogy az illető védekezni tudna ellene, mert a tisztviselőnek jogai biztosítva nincsenek. Nincs a világban olyan példás és minta-tisztviselő, akinek munkájában — ha akarunk — kifogás ne találhatnánk, de az örök beszantsón és kifogásoláson kívül ott van a titkos minősítés, azzal tönkreteheti a hivatalfőnök tisztviselőjét anélkül, hogy az tudna is róla. Csak midőn megszűlül egy-egy állásban, jön rá, hogy baj van, de akkor sem tehet ellene, mert nincs joga.

Egyes miniszteriumok által kisebb-nagyobb körben érvényesnek minősített fegyelmi, szolgálati stb. szabályok ma az érdekelt tisztviselők részére semmit sem érnek, de teljesen objektív szempontból sincsen értelmük, mert érvényes jog hiányában érdekelt bíróság hozza az ítéleteket. Nagyképűsködés és semmi egyéb e mai szolgálati és fegyelmi szabályzat, mert mindig a magasabb rangú tisztviselőnek van igaza. Egy osztálytanácsos és egy számtiszt között felmerült nézeteltérésben, ha százszor is a tanácsos ur idézte elő az összeültözést, ha kézzelfoghatóan ő volna is a hibás, mégis ma csak a tanácsosnak lehet igaza — így kívánja a hivatalos rend.

Ma a tisztviselőtől követelhetnek mindent: ellentmondás nélkül kell teljesítenie, legyen az törvénytörő, vagy éppen törvényellenes cselekedet, neki azt teljesítenie kell vakon: különben hivatalos engedetlenség vádjá alá veszik és mehet koldulni családjával együtt. Sőt számtalan esetben a törvényellenes odiosus cselekedetnek teljes felelősségét is a nyakába varják és a közvélemény előtt megbélyegzik, holott ő csak parancsot teljesített.

A közelmúltak érdekes példát mutatnak fel: A belügyminiszterium tisztviselői legtöbbszörre akaratuk ellenére mentek vidékre a kormány és királybiztosok mellé, de jog hiányában nem tagadhatták meg az imparlamentáris kormánynak munkálatainál a közreműködést. A megyei tisztviselők a törvény sáncái mögé menekülhettek, de az állami tisztviselők ki voltak és ki vannak szolgáltatva a mindenkorai kormányok önkényének.

Szinte érthetetlen, hogy nincsenek rendezve még a tisztviselők jogviszonyai, hogy nincsenek megállapítva jogaik és köztőlra kötelességeik, s ami a legfőbb: érthetetlen, hogy saját felelősségük, tehát érdekelt bírák ítéleznek a tisztviselői ügyei felett, akiket kezében tart a miniszter, vagy egyik-másik érdekelt nagyobb tisztviselő; ezek irányítják az ítéleteket s nem független érdekelküli bíróság, pl. a közigazgatási bíróság, dönti el a tisztviselők igazát.

Ha a régi és a közelmúlt alkotmányos kormány fölvetette már a tisztviselői pragmatika megalakításának tervét, nem magyarázható meg, hogy a függetlenség jegyében alakult kormány miért nem tűzi ki legelső feladatául a tisztviselői pragmatika megteremtését.

Pedig ez nemcsak a tisztviselőknél válnék nagy, igen nagy előnyre, hanem elsőrangú alkotmánybiztosító eszköz volna hazánk közjogi életében. Egy jogokkal felruházott tisztviselői kar mellett, törvényellenesen működő kormány egyszerűen lehetlenné volna téve, nem volna rendelkezésére sem pénz, sem vér. Mert csak a törvény vezetne a tisztviselőket s az alkotmányellenesen működő kormány előtt elzárna lelkét, tettejét, és — az állam pénztárát, még pedig jogszerűen, törvényesen.

Érthetetlen kormányunk még magatartása e kérdéssel szemben.

Ma még a reménység szép napja ragyog fent az égen, de nem tudhatjuk, hogy mit hoz a jövő és mikor lesz szükség azokra a nagy alkotmánybiztosítókat, melyeket magában rejt egy jól megalkotott és törvénybe iktatott tisztviselői pragmatika.

HIREK.

— **Juliusi közgyűlés.** Rekkenő hőségben, a kánikula kellő derekán ritkán népesedik meg a bajai közgyűlésterem annyira, mint az elmúlt hétfőn. Most sem a városi közügyek iránt való érdeklődést jelentette a közgyűlésterem népessége, hanem pusztán egy aljegyzőválasztást, mely lefolytatván, tömegesen szállingóztak el a városiak a közgyűléstől. I. aljegyzővé dr. Fehér Lőrinc törvényhatósági bizottsági tag lett Moder Gézával, a mostani II. aljegyzővel szemben, ki 6 szavazattal maradt kisebbségben.

Legjelentősebb momentuma a közgyűlésnek egyébként *Ambrosiovis* főispán jelentése volt a *bajai törvényszék visszaállítására* tárgyában tett lépéseiről.

A főispán tudatta a közgyűléssel, hogy a lapunk mult számában közölt memorandumot átnyújtotta az igazságügyminiszternek, ki városunk kívánóságát igazságosnak mondotta és a törvényszék visszaállítására nézve ígéretet is tett. De az 1907-ik évben nem lehetett már a költségvetésbe beállítani, 1908-ra Ungvár van előjegyezve, tehát az 1909-ik évben fog valószínűleg beállítani a bajai törvényszék.

Sajnos, az igazságügyminiszter ígéretéből egyáltalán nem merithetünk sok reményt a törvényszék visszaállítására nézve. Hosszu egy kissé az ígért terminus és politikai életünk hullámveréseit ismerve, igazán nem lehet tudni, vajjon ki lesz 1909-ben az igazságügyminiszter . . .

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter körrendeletére, az állami beruházásokról szóló 1904. XIV. t. c. 7. §-a alapján, a tíf. városok törvényhatósági közúti szakaszainak kiépítése tárgyában, fölterjesztett a közgyűlés az iránt, hogy a közútat a következő sorrendben építtessenek ki: a baja—melykúti, a baja—bezdáni, a baja—borsódi, a borsód—bikityi és végül a csávoly—katymári műút.

Több apróbb ügy elintézése után, a közgyűlés véget ért.

— **Atletikai verseny a lőkertben.** A bajai lövészkertben a »szabadkai Sport Egylet« 1906. július hó 15-én tartja ez évi első délvidéki versenyét, *Szentistván* György az ideai athéni versenyek győztesek közreműködésével. A versenyek sorrendje és feltételei: Délelőtt 10 órakor: 1. 5000 m. gyaloglás handikap 2. 2000 m. gyaloglás (kezdők részére) 3. 10000 m. kerékpár verseny. 4. 5000 m. kerékpár verseny. Délután 4 órakor: 5. Távugrás helyből. 6. 300 m. staféta futás hármas csoport (50, 100 és 150 m.) 7. Súlydobás. 8. 100 m. futás. 9. Szertornázás (korlát és nyújtó) egy-egy erő és egy-egy ügyességi szabadon választott gyakorlat. 10. 400 m. futás. 11. Függeszkedés 8 m. kötélen. 12. Magas ugrás. 13. Vivóakadémia. Díjazás: I-ső ezüst, II-dik bronz érem, III-dik elismerő oklevél. A 7 és 10 számú versenyekben a győztes »Délvidéki bajnoki« címet ezüst érem nyakszalagon kapja. Tét pontonként és személyenként 2 K. Szabadkai sportegyleti tagoknak 1 kor. Nevezési zárlat: 1906. jul. 14. déli 12 óráig nevezések Matkovich Miklós egyleti művezető címére Szabadkára küldendők. A versenyekre a »szövetségi« szabályok mérvadók. Helyárak: Ülőhely előreváltva 1 kor., a pértárnál 1 K. 50 f. Deák és gyermekjegy 60 f. Jegyek előreválthatók Kollár A. ur könyvkereskedésében. A céllovásztársulat tagjai belépődíjat nem fizetnek. Este táncvigalom.

— **A lövészkerti sportversenyeket rendező bizottság** közhírré teszi, hogy a f. hó 15-iki sportversenyek *délelőtti* programja a Szentistván felé vezető műtton fog megtartatni. A *délutáni* programja a lövészkertben.

— **Kisiklás a baja—szabadkai vonalon.** Kellemetlen meglepetés érte mult vasárnap a város közönségét. Elmaradt a délelőtti posta és a reggeli újságok. A posta elmaradásának oka az volt, hogy a szomszédos Bácsbokodon baleset érte. A vonat mozdonya, mikor a pályaudvarra befutott, kiugrott a sinek közül. Az utasok között óriási volt az ijedelem, de hamar megnyugodtak, amikor látták, hogy semmi különösebb baj nem történt. A Bajára igyekvőknek minden esetre kellemetlen volt, hogy ott kellett reggeltől fogva vesztegelnük. A vonat reggel 7 óra helyett délelben érkezett Bajára.

— **Krizanthem-kiállítás.** Vettük az alábbi felhívást: Alulírott egyesület, régi szokásához híven őszutolján Crisanthemum kiállítás rendezését határozta el. Jóeleve felkérjük Baja város virágkedvelő és termelő közönségét, hogy a multban tapasztalt szives lelkesedéssel a kiállítás eszméjét felkarolni és a kiállítás sikere érdekében hathatós támogatásban a rendezőseget részesíteni sziveskedjék.

A »Bajai Gyűmölcsészeti Egyesület.«

— **A bajai adókvető bizottság** augusztus elején — hir szerint — 5—6-ika körül kezdi meg a bajai III. oszt. kereseti adóra vonatkozó kivetési munkálatait.

— **Junius havi közigazgatás.** A bajai törvényhatóság közigazgatási bizottsága e hó 9-én, hétfőn tartotta rendes havi ülését, amelyen *Ambrozovics* Lajos főispán elnökölt. A polgármester havi jelentése után, tudomásul vétetett, hogy a kereskedelmi miniszter a Lemberger, Schön és Szász sertéshizlálócég által létesített iparvasut forgalomba hozásának megengedését tudomásul vette. Szabó Sámuel árvászeki tlnök lemondván anyakönyvvezető helyetteséről, a bizottság előterjeszti a belügyminiszternek, hogy anyakönyvvezető helyettesé *Moder Géza* II. aljegyző neveztesse ki. Több betegápolási és egyéb apró ügy letárgyalása után jelenti a tisztí főorvos, hogy a mult hóban a közegészség ügye nagyon kedvezőtlen volt. A körmozgalom és a halalozás nagy volt. A mult hóban Baján született 46 gyermek és meghalt 61 egyén. A pénzügyigazgató jelenti, hogy a mult hóban egyenes adóban 9503 K., bélyeg és jogilletékben 5845 K. folyt be és értesíti a bizottságot, hogy az 1905—906. évi adókiivetése munkálatai Baján kezdtüket vették. A tanfelügyelő jelentése során a városi polgári, az izr. leány polgári és elemi iskoláról a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik. Sürgeti a városi polgári iskolában a párhuzamos osztályok létesítését. Az államépítészeti hivatal főnökének jelentése kapcsán jelentette *Ambrozovics* főispán, hogy a vasuti menetrend régi rendjének visszaállítása érdekében eljár a kereskedelemügyi miniszternél, ki újabb felterjesztést kért, hogy a város kívánásának eleget tehesen. A közigazgatási bizottság ennél fogva újabb fölterjesztéssel élt. Ezzel az ülés véget ért.

— **Ismét ügyész-változás a szabadkai törvényeséken.** Csak alig hogy idehelyezték Miskolcra Szapár József dr. alügyészt ügyészeknek, már is változás áll be. És pedig meglepő változás. Szapár József dr.-t. áthelyezték Szegedre ügyészeknek s helyébe Szegedről Winkler dr. ügyészt helyezték Szabadkára. Amíg az illetékesek Szapár áthelyezését előléptetésnek tartják, eddig Winkler dr.-nak Szabadkára történt áthelyezését büntetésnek minősítik. Annnyit meg kell állapítani, hogy ezek az ügyési áthelyezések meglepők. De meg kell állapítanunk azt is, hogy Winkler dr. ügyészen Szabadka oly embert nyer, akire Szeged mindig büszke volt. Hiszen hasáb, és hasábszámra idézhetnénk a szegedi lapokból a magaslatásokat, melyekkel Winkler dr.-t illetétek. Szinte büszke volt Szeged ügyésze, Winklerre, aki a nemzetiségi agitátorok ellen oly hatalmas, erőteljes működést fejtett ki. De büszke volt rá Szeged még azért is, mert benne oly közzádlót ismert meg, aki hivatását, tudományát arra használta csak föl, hogy a megsértett jog és társadalmi rendnek, a megsértett törvényeknek, — minden mellétekintet nélkül, megfélemlíthetetlenül, — igazságot szerezzen. Beszéljenek bármint, az bizonyos, hogy Szabadka Winkler dr.-ban oly ügyészt nyer, akire a szabadkai kir. törvényszék csak büszke lehet.

— **Bácsmezei vasuti ügyek a képviselőházban.** A kereskedelmi miniszter a képviselőház szerdai ülésében nyújtotta be a bácsbokorvármezei egyesült helyi érdekű vasutak részvénytársasága tulajdonát képező szabadka—zenta obcsei és zenta—horgos—szegedi és az obcse—ujvidék—titeli helyi érdekű vasutak építésére és üzletére kiadott engedélykiratok egyesítéséről szóló törvényjavaslatot.

— **Elfogott leánykereskedő.** A helybeli rendőrség egy *Markos Mojzes* nevű leánykereskedőt elfogott, aki két leányt akart Bulgáriába szállítani.

— **Uj adóhivatali gyakornok.** A pénzügyminiszter Velikán Viktor palánkai díjtalan adóhivatali gyakornokot a bajai kir. adóhivatalhoz díjas gyakornokká nevezte ki.

— **A férj költségein.** A fősávosban történt meg ez a fölötté pikáns eset. Vasárnap, mint rendszeren, a nyugati pályaudvar várótermei tele voltak kirándulókkal. A nagy hőségben falura ment üdülni a fővárosi aszfalton elernyedt idegzetű közönség. Egyik jól ismert pesti ügyvéd is kikísérte szemrevaló fiatal nejét a vasuthoz. Fájdalom, csak a vasuthoz, mert a férj uramnak még ünnepnap is annyi a dolga, hogy nem hagyhatja az irodáját. A menyecske válog sirt és rimánkodott, a férj nem mehetett vele a rokonokat meglátogatni. Jó szívvel vigasztalta a pityergő asszonykát.

— **Ugyan, fiam! ne csinálj ilyen dolgot.** Meglátod, milyen jól eltelik a nap. Megebedétek a lugasban, delután kimentek a taborba katonazenét hallgatni, sörözni, meg teniszezni. Este nyolc órakor aztán én is ott leszek és az utolsó vonattal együtt jövünk haza.

— **De ez az egyedül való utazás!** Aztán ez a sok toladók tona, hogy bálul az emberre... — **Ne törődj velük.** Belső egy elsőosztályú fülkébe és magadra zárod az ajtót. No pá! Be kell szállni, mert mindjárt indul a vonat. A viszontlátásra! Mari néniének kezét csókolatom!

A férj udvariasan fölsegítette nejét a kupéba. A feketeszemű menyecske csakugyan talált egy fülkét, ahová bezárkózott. Mielőtt azonban a vonat elindult volna, valaki diszkrétan kopogott a fülke ajtaján... A kacagó menyecske óvatosan kikukucskált és bebecsátott egy nyalka bajuszu, délceg

főhadnagyot... Azután belülről bezárták és elfüggönyözték az ajtót...

S minthogy a vonat még mindig nem indult el, a gondos férjnek eszébe jutott valami. Odament a vonat mellett álldogáló konduktorhoz és diszkrétan a kezébe csusztatott egy koronát:

— **Kérem, barátom!** Legyen olyan szíves és ne bocsásson be ebbe az első osztályú fülkébe senkit.

— **Köszönöm. Értem.**

A vonat elindult. A könnyező menyecske zsebkendővel integetett a férjének...

— **Az ellenőrző szemlék elmaradnak.** A közös fő- és utaszemlék, valamint a honvéd ellenőrzési szemlék, mint hírlék, az idén elmaradnak. A szemléket nem tartják meg, mert az erre kirendelt katonai és polgári hatóságok a sorozásokkal lesznek elfoglalva.

— **Céllövészet.** A lökerten 1906. évi július hó 8-án négyest lött: Tury Mátyas 1, hármast lött: Gebhardt Dezső 7, Tury Mátyas 3.

— **Püspök jelölés.** A cservenkai ág. ev. egyházközség közgyűlésén a megüresedett püspöki állásra egyhangulag Scholtz Gusztáv budapesti lelkész jelölték.

— **A vármegyei pénztárak és számvédségek visszahelyezése.** Mint jó forrásból értesülünk, a vármegyei pénztárakat és számvédségeket rövid idő múlva visszahelyezik. A belügyminiszteriumban már serényen dolgoznak ebben az ügyben és így nagyon valószínű, hogy 1907. évi januárban a vármegyei pénztárak és számvédségek. Így azután a vármegyei vegyszerik megnyirbált autonómiájukat és ezzel megerősödvé, ha kell, képesek lesznek a magyar alkotmány és törvény hathatós védelmére. Ezért a várható reformot a vármegyei örömmel fogadják.

— **Engedély a szerb nemzeti szintársulatnak.** A belügyminiszter megengedte, hogy a Hadzsits Antal, mint a szerb nemzeti színházársaság elnökének főigazgatója és Dobrinovits Péter művezetése alatt álló szerb nemzeti szintársulat Ujvidék, Zombor, Szabadka, Törökbecse, Zenta, Mohol, Titel, Csurog, Szabalya, Nagybecskerek, Perlasz, Melence, Nagyikikinda, Pancsova, Versec, Fehértemplom, Csákova, Temeskubin és Temesvár városokban 1906. évi december hó 31-ig színelőadásokat rendezhessen.

— **Uj iparvállalat Szabadkán.** Szabadkai hírek szerint, ott most van alakulóban egy iparvállalat, amely részvénytársasági alapon hivatott hatalmas lépéssel előbbre vinni egy magyar iparágat. A kérdéses részvénytársaság a magyar márványipar fellendítésére alakul. Hazánkban ilyen nagy kiterjedésű és méretű márványipari vállalat és gyár mindössze egy van, kivülé egész Magyarországon még két hasonló célú gyár létezik, amelyek azonban a magyar fogyasztó közönség érdekeit kielégíteni nem képesek, mert vagy csak kéziről dolgoznak, vagy pedig kellő anyagi erő nélkül szükölködnek. A szabadkai gyár működése a legmodernebb gépekkel felszerelve, kőfaragó munkák előállítása, csiszolása, épületmárványok és butormárványok előállítására terjed ki.

— **A karakter jelel.** Számtalan külső jeltől igyekeznek következtetni az emberi szellem alapvonalaira. A frenológus a koponya emelkedéseiből és mélyedéseiből itéli meg a jellemet, az arcvizsgáló az ábrázat formáiból következtet a kedélyre és az értelemre, mások ismét a test egyéb részeiben látják a jellemet kifejezve. Ilyenek azok, akik a kéz alakját tartják biztos külső jelnek. Ezek szerint a nagy kéz nehézségre és lassu gondolkozásra mutat, míg a kis kéz a gyors és tevékeny embert jellemzi. A hosszú, keskeny kéz kupalaku ujjvégződéssel művészi hajlamokat árul el, míg a négyzögletű kéz a prózai és praktikus emberé. Középnagyságu kéz hosszú hüvelykkel és rövid ujjakkal az eredeti föltaláló szellemeket jellemzi. Érdekes a szemek színéből merített jellemzés is. Kék szem a nyíltság, hűség és őszinteség jele. A szürke szem mély értelemre és tehetségre mutat, a zöldes szem pedig bátorságra, büszkeségre, nagy energiára. Barna szem a tisztesség, kötelességtudás és bölcsesség jeleit. A fekete szeműk hirtelen haragvók, szenvedélyesek, zárkózottak és a hősiességig vakmerők. Most ismét a kalapföltevésből és gesztikulálásból itélik meg a jellemet.

— **A női kiszolgálás ellen.** Egy anglikán főpap, Southward püspöke, aki méltóságánál fogva tagja a felsőháznak, javaslatot adott be a minap a lordok házában egy nagyon kedvelt és meghonosított intézménye: a vendéglői női kiszolgálás ellen. A zord püspök tehát számtani akarja a vendéglőkől a nőket, mert azt hiszi, hogy a férfiakat ők kapatják az alkohol élvezésére s így nem sokat tűnődik a fiatal urak szívdálmával, kik e miatt most heves ellenmozgalomra készülnek. A püspök hadat izent minden szokásnak és hagyományának, a rómaiak ama elvének is, hogy az evés folyama alatt művészi tárgyakkal s szép nőknek kell gyönyörködtetni a szemet. A szegény angol fiatalok ki van téve annak, hogy a »bar«-ok kedves pincérendőt nemsokára végleg száműzzék. A lordok háza a közel jövőben fog dönteni Southward püspökének szigorú indítványa fölött.

— **Baja—bezdán—zombori vasut.** E vasutvonal kiépítése ügyében a héten értekezlet volt a városkában, melyen *Schmauss* Endre, Baja város ny. főispánja is megjelent.

— **Megyei szociálisták kongresszusa.** A megyei szociálista párt mult vasárnap tartotta meg Zomborban felvi kongresszusát, melyen a párt tagjai föltűnő csekély számban vettek részt. A szociáldemokrata párt központját Králik Ferenc képviselte a kongresszuson, amely kimondotta, hogyha a kormány a földmivelő munkások szövetségét föloszlatná, az ipari munkások velük szolidaritást vállalnak; kimondották továbbá, hogy az általános választói jog megvalósítása érdekében készek bármely pillanatban általános sztrájkba lépni és hogy meghonosítják az ugynevezett házi agitációt, amely abból áll, hogy a »Népszava« című lapot a munkások lakásaiba beviszik, bedobják és ha az első-másodikat nem olvassák is el, kíváncsiságból a többi példányokat majd elolvassák azok, akik eddig velük nem éreznek. Az agitáló bizottság tagjaiul Tilger Mihály és Mra-csina Pál zombori lakosok választották meg. Elhatározták még, hogy a »Népszava« című lapnak szerb nyelven való megjelenhetése érdekében a megye területén 2000 előfizetőt gyűjtenek.

— **A cabinet noir Bácskában.** A dicsőséges új korszak namcsak az éjjel-nappal dolgozó ügyészt hozta meg vívmány gyanúval, hanem a cabinet noir is. A magyar posta felbontja a leveleket, szolgálata áll a feudális nagybirtoknak. Egy bácsmezei esetről is szerencsét tudomást, amely azt bizonyítja, hogy a koalíció kicsatolta Magyarországot Európából. Nem is oroszországi állapotok ezek többé, hiszen Oroszországban már nincs cabinet noir. Afganisztán ez.

Ime a megyebeli eset: A bácsmezei Pacsér községben fölbontva adják ki a csomagot a címzettnek, ha az szociálista és gyau van rá, hogy a csomag a pártvezetőségű származik. Nyul Lajos pacséri földművesnek bélyegzőt küldött a szociálista parasztpárt vezetősége. Nyul levélben panasolta el, hogy a csomagot a postán fölbontva adták ki neki.

— **Bajai rendőri krónika.** Sikksasztások. Hirschler Vilmos feljelentést tett Uramovits István ellen 61 drb szikvizet üveg elsikkasztása miatt. Buchvald Simonné, Eisenberg Miksa ellen ruhanemű és Horváth János vendéglős Lényei Jenő ellen aranyóra és aranylánc elsikkasztása miatt szintén feljelentést tett.

Öngyilkosság. Varga Ignác 59 éves hentes, f. hó 11-én d. u. 1/6 óra tájban, hirtelen támadt elmezavarában, a rémfára fölkötötte magát, mikor észrevették még meleg volt, levágták, de életre kelteti nem sikerült.

N y i l t t é r .*)

Legjobb üdítő ital

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
természetes égvényes
SÁVANYUVIZ

A dugo égetése

Ize tiszta, szénsava gyöngyöző, könnyen emészthető, az egész szervezetet felfrissíti.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pátléka

egy régióknak bizonyított háziáser, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közönségnél, csúznál és meghüléseknél beürzősölőképben használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosan legyünk el csak olyan üvege: foadjunk el a mely a „Horgony“ védjegyű és a Richter cégjegyessel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerárta
az „Arany orozslánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi esztüküdes.

*) Az e rovatban közöltétekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

— **Kezdődik a vadászat.** Az aratás idejével lekerülnek a szegről a vadászfegyverek s e hó közepé táján már megindul a fűrjezés, récézés. A fiatal vízslákok most vezetik be, hogy már az augusztus hó elsejével megkezdődő fogoly- és fácánvadászat s 15-én folszabaduló nyulászásához használhatók-ká váljanak. Bácskában, ahhoz képest, hogy soha se volt valani különösen gazdag apró vadban az állomány, az idén elég erős volt a szaporulat s így a vadászok kedvteliséssel járhatják a mezőket: kerül vad a fegyvercső elé. A Duna ártereken, a nádas réteken, berekben tőkés, maláta- és csergőrece bőségesen mutatkozik. Fűrj évről évre kevesebedik, ugylátszik, hogy a vonulás idején délen csapatostul, tömegesen fogdossák össze. A nyulszaporulat kedvező.

Aktuális dolgok.

Kisértetek a Házban.

Valamikor a Ház, a dunamenti palota, misztikus lovagvár volt. Tele rejtekajtokkal és titkos lépcsőkkel. Az eldugott szobákat most már felkuttatták a földrajztudósok, mégis vannak ismeretlen, homályos zugok, eldugott fiúlkék. És ahogy ilyen előkelő palotához, főurak és főúri cselédek lakhelyéhez illik, kisérteteti is vannak a Háznak. A kisértetektől nem mindenki fél. De vannak babonás emberek és vannak, akik azért sem szeretik a kisérteteket, mert sokat tudnak. Még a nyolc-tíz évvel ezelőtt történt dolgokat is. Milyen kellemetlen volna például Darányi Ignácnak, ha Szilágyi Dezső még mindig itt járna közöttünk és olykor, a legderűsebb órákban, amikor zavartalanul édeleg Andrassy Gyulával, egyszer csak rátámadna:

— Nácikám, állíts valamit, hadd cáfoljam meg!
Darányi épp a jó, erős, vasföldeli koporsókra gondolt és a haza iránt való kötelességekre oktatott ki néhány fiatal, tapasztalatlan képviselőt. Egy rejtett, csendes, mindenkitől elkerült zugban. Darányi az ilyen titkos helyeket és az ilyen zöld ifjakat szereti. Az öregek nagyon türelmetlenül bánnak vele. Hát egyszer csak meglátja a levegő és ott áll egy nagy, tányérszerű szakállas idegen. Halálsápadt lett Darányi. A fiatalok boszusan kérdezték:

— Ki ez az ember?
Darányi odavetve mondotta:
— Ne törődjetelek vele. Valami züllött újságíró lehet. Biztosan az volt. Mert be se mutatkozott a fiataloknak, le se tegezte őket, egyenesen Darányihoz fordult:

— Nácikám hát megint miniszter vagy?
Darányi még nem tért magához az ijedségtől. A cvikkere leeseit és hamar a fekte pápaszemet tette föl helyette.

Szilágyi Dezső pedig — mert ő volt — körösztül szurta a tekintetével a szemüveget, belefurta magát szinte a velejébe a megrémült miniszternek, aki összeborzongott ettől a nézéstől. Rémülten kérdezte a barátaitól:
— Nem éreztek valami furcsát?
— Nem, semmit.
— Nem is láttok semmit?
— Nem.

— Hála Istennek, sóhajtott Darányi. És körülnézett. A vízió eltűnt. A kísértet nem volt sehol. És a földmivélés hatalmas miniszterének eszébe jutott egy jelenet, amelyik régen történt, még az István főhercegbeli mameluk-szoba idejében. De még most is ijedten néz körül, ha rá gondol, ha eszébe jut, hogy bánt ott vele, a kegyelmes urral, a miniszterrel az az irgalmatlan, kegyetlen, gonosz máju ember, Szilágyi Dezső.

A nagy asztalt a régi mamelukok ülték körül. Nagy csend, Szilágyi Dezső beszél. Megint csak Darányiról. Most azt firtatja:

— Hogy is volt az Nácikám, mikor te miniszter lettél? Ugyan mond el.

Darányi hallgatott és balra hajtotta a fejét.
— Vagy elmondjam én?
— Inkább ne — kérlette Darányi.
— Hát akkor elmondom Nácikám. Hát először is Tiszáékhoz mentél el. Tudod, még az öreghez. Engedélyt kérni. Így volt?

Darányi szemérmesen hallgatott.
Megkérdezte az öreg generálist. A generális hunyorgatott és azt mondta:

— Hát én azt hiszem, ezt nem vállalhatod. Az öreg kegyelmes asszony is oit volt. Ő már határozottabban beszélt:

— De Darányi, az istenért, ilyet nem tehet. Maga nem lehet miniszter Bánffynál.

— És Pista is jött és odaszólt:
— Hát kérlek szépen, erről szó sem lehet. Ezt nem teheted. Darányi izgett, mozgott. Szilágyi kegyetlenül marta:

— Így volt?
Darányi jobbra hajtotta a fejét.

— No csak ne szégyeld. Akkor se szégyeltesd. Beültél a kocsiba, hátra vágta magadat és azt mondtad:

— Csak azért is kegyelmes ur vagyok. Hát aztán tudod-e mit csináltál?

Darányi pislogva válaszolt:
— Már nem emlékszem.

— Nem emlékszel? Hát majd én megmondom. Hát haza mentél és a tükör elé álltál. Aztán ki-

nyújtottad a nyelvedet és megnyaltad a szád szélét. És a nyelved nyult, egyre nyult és végül megnyaltad a saját — talpadat. Így volt Náci?

Darányi lehajtotta a fejét és szorgalmasan vizsgálgatta, mi van az asztal alatt. Szilágyi szerencsére más szegény halandóra vetette magát. Darányi feltűnés nélkül távozhatott.

De odakint kihuzta magát és kegyelmes ur volt. Csak olyankor döbbsent meg, ha Szilágyi Dezsőre gondolt. És a kegyetlen ember azóta meghalt, ő pedig újra miniszter. Szép az élet. És vidáman pislogott.

A fiatalok megkérdezték:
— Min gondolkodtál úgy el, kegyelmes uram?
— Valami eszembe jutott. Az élményeimből. Tudjátok, én sok mindenben mentem keresztül.
— Tudjuk — felelték tiszteletteljesen az ifjak.

KÖZGAZDASÁG.

Állami jutalmak ipari munkásoknak. A kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy évenként bizonyos számú jutalmat ad a kereskedelmi és iparkamarák javaslatára oly ipari munkásoknak, kik hosszú és hűséges szolgálattal és ezzel párosult egyéb kiváló jó tulajdonságokkal erre érdemeket szereztek. E jutalmakból évenként 5 esik a szegedi kereskedelmi és iparkamara területére (Szeged, Hódmezővásárhely, Baja, Szabadka, Ujvidék, Zombor városok, Csongrád és Bács-Bodrog vármegyék) és ezek rendszerint minden évben a karácsonyi ünnepek körül osztatnak ki megfelelő ünnepélyességgel. A kitün-

tett munkások mindegyike 100 koronát és a jutalmazás indokait tartalmazó elismerő okmányt kap.

A kitüntetésre való javaslatlétel és a jutalmak kiosztása a kamara főadatát képezvén, fölkérjük a kerület munkaadóit, úgy a gyárosokat, mint a kisiparosokat, hogy közöljék a kamarával azon munkásaik névsorát, az azokra vonatkozó és a jutalomra való érdemességét bizonyító adatok kíséretében, kiket a jutalmazásra érdemesnek tartanak.

A kitüntetésre való igény előfeltételei a következők:

1. magyar állampolgárság,
2. tényleges ipari munkában való állandó alkalmaztatás (kapus, kocsis, gyári irodaszolga és más ily természetű szolgálatot teljesítő a jutalomra igényt nem tarthat,
3. legalább 15 évi megszakítás nélküli működés az ipari munka körében, (tanoncévek beszámíthatók, évadhöz kötött ipari munkában alkalmazottaknál a teljesen betöltött évadok teljes évekként egyenértékűnek tekintetnek),
4. a rendes munkabér vagy munkekerestet évi összege, a bejelentés évében 2000 koronát meg nem haladhat.

Mindezen feltételek teljesítése hiteles okiratokkal esetleg a munkakönyvvel vagy annak hiteles másolatával bizonyítandók.

A kellően fölszerelt ajánlások legkésőbb 1906. évi július hó 20-ig küldendők be a kamarához. Szegeden, 1906. évi július hó 2-án.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara:
Perjessy László s. k. titkár. Sarvady Lajos s. k. elnök.

M. kir. államvasutak.

M E N E T R E N D.

Érvényes 1906. évi május hó 1-től.

Oda.				Szabadka—Baja.				Vissza.			
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.					Szv.	Szv.	Szv.	Szv.
10 10	7 00	7 15	55 320	ind.	Budapest k. p. u. (183)		érk.	1 00	6 55	10 00	5 45
	5 41	7 25			» Belgrád (183)		»		7 17	10 38	
3 05	7 48	11 30	4 55		» Szeged-Rókus (184)		»	10 54	2 52	7 53	12 12
	7 09	9 05			» Dálja		»		5 37	9 23	
4 50	10 35	1 42	7 05	ind.	Szabadka (183. 184. 186)		érk.	8 08	12 48	6 20	10 28
5 03	10 48	1 55	7 17		Horvát tanyák 2. sz. őrház			7 56	12 36	6 08	10 14
5 09	10 54	2 01	7 23		Kelebiai tanyák 3. sz. őrház			7 50	12 30	6 02	10 07
5 16	11 01	2 08	7 30		Szabadkai tanyák 4. sz. őrház			7 43	12 23	5 55	10 00
5 25	11 10	2 17	7 38		Csikeria			7 35	12 16	5 48	9 52
5 38	11 24	2 29	7 50		Bácsalmási szőlők			7 22	12 04	5 36	9 35
5 48	11 34	2 39	7 59	érk.	Bácsalmás (178)		ind.	7 13	11 55	5 27	9 22
6 03	11 46	2 54	8 09	ind.	Almás		érk.	7 03	11 45	5 17	9 12
6 09	11 51	3 00	8 14		Bikity-Borsód			6 58	11 40	5 12	9 06
6 33	12 15	3 26	8 42		Bajai szőlők 24. sz. őrház			6 33	11 15	4 47	8 38
6 56	12 38	3 49	9 05	érk.	Baja (214)		ind.	6 06	10 51	4 23	8 05
7 07	12 48	4 00	9 16		Zombor (214)		ind.	5 55	10 40	4 12	7 52
9 41	3 23								6 45	12 57	4 05

Oda.				Baja—Ujvidék.				Vissza.				
Vv.	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.				Szv.	Szv.	Vv.	Vv.	Vv.
			10 10	7 00	ind.	Budapest k. p. u. (183. 213)	érk.	6 55	10 00	5 45		
			4 50	10 35		» Szabadka (213)		12 48	6 20	10 28		
	4 00		7 22	1 15	ind.	Baja (213)	érk.	6 33	8 53	3 23	6 50	
	4 11		7 32	1 25		Baja-szállás város		6 24	8 46	3 15	6 42	
	4 25		7 45	1 38		Vaskut		6 07	8 31	2 59	6 26	
	4 51		8 10	2 01		Gara		5 43	8 10	2 37	6 00	
	5 06		8 25	2 15	érk.	Regőce (178)	ind.	5 25	7 55	2 17	5 35	
	5 09		8 26	2 16	ind.	Sztanisics	érk.		7 54	2 14	5 29	
	5 37		8 54	2 39		*Körtés			7 38	1 57	5 12	
	5 47		9 04	2 48		Gádor			7 21	1 35	4 47	
	5 56		9 12	2 56		Magyarut 16. sz. őrház			7 14	1 28	4 40	
	6 08		9 24	3 07		Nenadics			7 01	1 14	4 22	
	6 15		9 31	3 14		Zombor (184)	ind.		6 55	1 08	4 16	
	6 25		9 41	3 23			ind.		6 45	1 27	4 05	
		10 10		7 15	ind.	Budapest k. p. u. (183. 184.)	érk.	1 00	Szv.		5 45	
		5 00		2 02		» Szabadka (184)		9 41	7 103.		10 35	
						» Dálja (184)		9 30	I-III.		9 23	
2 25		6 51		3 51	ind.	Zombor (184)	érk.	6 10	11 20		7 00	
2 31		6 57		3 57		Zombor-vásártér		6 03	11 13		6 52	
2 41		7 07		4 07		Fernbachszállás		5 54	11 04		6 41	
2 50		7 16		4 16		Zsarkovác		5 46	10 56		6 32	
3 06		7 30		4 30		Ó-Sztapár		5 32	10 42		6 15	
3 35		7 49		4 49		Bresztovác		5 16	10 28		5 51	
3 46		8 00		5 01		Rác-Militics 27. sz. őrház		4 58	10 10		5 31	
4 05		8 10		5 12		Hódság		4 48	10 02		5 21	
4 46		8 35		5 37		Paripás		4 42	9 45		4 43	
5 00		8 49		5 51		Parrag		4 08	9 25		4 10	
5 08		8 57		5 59		Pelvaszállás 35. sz. őrház		3 59	9 16		3 59	
5 16		9 05		6 07	érk.	Gajdobra (180)	ind.	3 50	9 09		3 50	
5 40		9 16		6 09	ind.	Bulkeszi	érk.	3 26	9 07		3 21	
5 54		9 30		6 23		Petrőc-Dunagálos		3 12	8 55		3 06	
6 16		9 45		6 38		Futtak		3 01	8 44		2 49	
6 50		10 10		7 03		Chotekpuszta 46. sz. őrház		2 32	8 16		2 10	
7 00		10 19		7 13	érk.	Ujvidék (181, 181. 183.)	ind.	2 21	8 04		1 45	
7 13		10 31		7 25			ind.	2 07	7 51		1 30	
11 42				10 38	érk.	Belgrád (183)	ind.		5 41		7 25	

IRODALOM.

A Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár f. évi július 1-én kiadott 13. számában dr. Steineker Ferenc befejezi »A mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról« szóló 1895. XLVI. t. c. és a vonatkozó jogszabályok magyarázata» című művét, melyet, szakkörökben osztatlan tetszéssel és helyesléssel fogadtak. Ez a könyv nemcsak a közigazgatási tisztviselőket érdekli, kik a törvény végrehajtása körül eljárni hivatva vannak, de érdekli a mezőgazdát, a fűszer, élelmi cikk árusokat a kik néha akarva, nem akarva, összeütközésbe jönnek ennek a törvénynek rendelkezéseivel és így védelmükre szolgálhat a törvény alapos ismerete. A »Könyvtári kép« legközelebbi ujdonsága »A vadászati jog«-ról, mely különös tekintettel lesz a községi vadászbérletekre. A mostani fűzet »Döntvénytári képeben« számos

elvi határozat közöltetik; ezek között a belügyminiszternek az elhagyatottá-nyilvánítás feltételeiről, a koldulási engedélyekről, a kereskedelmi miniszternek a kereskedői alkalmazottak illetményeiről csőd esetében, a gyógyfürdők megadóztatásáról, a tömeges végeladások tárgyában hozott elvi határozatai. Ezenkívül egész terjedelmében, hiteles szöveggel közölve vannak a m. kir. közigazgatási bíróság általános közigazgatási osztályának legújabb hozott döntvényei az állami tisztviselők özvegyei és árváinak ellátása, a törvényhatósági utadói ügyében. A »Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár« előfizetési ára egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona, egy óra 1 korona. Legcélszerűbb az előfizetési díjakat postai utalványon, a szerkesztő és kiadó: dr. Dolencz József ügyvéd, Budapest, VIII., József-körút 74. sz. a. címére küldeni. Az érdeklődőknek szívesen küldünk mutatószámokat.

Ügynöki iroda

Szegedi-ut 9. sz.

Spitzer János, Baja.

Lakása: Kigyó-utca 12. Belváros.

Kiseb-nagyobb birtokok és házak eladása,

vétel és bérbeadása közvetítettik.

Pénzkölesön-közvetítés.

Földek parcellázása, eladása és bérbeadása elfogadtatik.

Kronsteiner Károly

Cs. k. oszt. szab. Magyar. kir. szab.

Homlokzat-festékek

Viharmentes. Mészben oldható, épületek mázolására. 49 árnyalatban, kilója 24 fill.-től feljebb. 1 kiló elegendő 10 négyszögméternek kétszeri mázolására.

Főraktár: Wagenblatt és Henerári festékkereskedésében, BAJA.

Mosható mázolások

ugymint zománc, homlokzatfesték, száraz és lapidonfesték, pépnemű 50 árnyalatban, vízben mosható, egyszeri bevonásra fed, színét nemhagyja.

Költségár négyszögméterenkint 5 fill. Meglepő siker.

Kimerítő prospektusok és mintalapok ingyen és bérmentve

Csak „SICULIA” névvel ellátott üvegek valódiak.

A málnási SICULIA forrásvíz

a sós savanyúvizek királya.

Sziklarétegeken átfurt artézi-forrás. A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyaghurutos bántalmak ellen.

Korányi, Kéty, Tauszk, Riegler tanár urak szakvéleményei a MÁLNÁSI

SICULIA

forrást a kontinens legduzsabb természetes alkalikus sós savanyúvizek minősítik.

Főraktár Baja és vidéke részére:

Stampfl Jenő

fűszerkereskedésében.

Ugyszintén minden bel- és külföldi ásványvizek legelőnyösebb áron kaphatók. — Telefon 81. sz.

KOLLÁR A. BAJA

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-, ÉS RAJSZERKERESKEDÉSE,

KÖNYVNYOMDÁJA ES KÖNYVKÖTÉSZE, ————

A »BAJAI HIRLAP« KIADÓHIVATAJA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák, ugymint: könyvek, folyóiratok, bál- és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, számlák, levélpapírok, levélborítékok, körlevelek, gyászjelentések, árjegyzékek, falragaszok, stb. a legizlésebb és diszes kivitelben készíttetnek.

Községi-, közigazgatási- és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.

Előfizetések bármely heti vagy napilapokra, valamint külföldi folyóiratokra az eredeti áron vétetnek fel.

Minden bárhol megjelent és hirdetett művek a boltiáron megszerezhetők. Ugyszintén azok a legkedvezőbb részletfizelésre is szállíthatnak.

Bármilyen könyvnyomdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Hirdetések a Bajai Hirlap részére a legolcsóbb áron vétetnek fel.